

Reseberättelse

Namn: Gudmunds, Ahnna

Universitet/Högskola: Stockholms universitet

Institution: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMK)

Ämnesområde: Kommunikations- och informationsvetenskap

Handledare: ej bestämt, till vidare kontaktperson: Birgitta Fiedler

Land: Uganda

Reseberättelse

Med gott självförtroende och en enorm trygghet lämnade jag kurslokalen i Uppsala efter den obligatoriska MFS förberedelse kursen. I två dagar hade vi diskuterat huruvida det var en bra idé att gå ensam på kvällen i den afrikanska landsbygden, äta malaria profylax och borsta tänderna med kranvatten. Eftersom jag både bött och rest runt i Afrika tidigare tillät jag mig själv att raljera över kursinnehållet. "Det här har jag ju gjort förut", tänkte jag lugnt medan streckgubbarna i mitt anteckningsblock fyllde allt fler sidor under kursens gång. Min resa till Uganda och min C-uppsats kändes som en enkel match.

Bara några veckor senare skulle jag tvingas inse hur fel jag haft. En C-uppsats i sig själv är ingen enkel match och desto fler blev blir utmaningarna när jag tvingades inse hur mycket en ny och annorlunda miljö kan påverka ens uppsatsskrivande. Nedan listar jag mina största utmaningar samt några rader om hur jag valde att lösa problemen som uppkom.

Att skriva på sitt andraspråk

Bara det faktum att skriva en uppsats på engelska var utmanande för mig eftersom jag var van vid de akademiska och ämnesspecifika uttrycken på svenska. Att skriva på sitt andraspråk är tidskrävande och ledde flera gånger till frustration när ordböckerna inte var tillräckliga för att översätta de begrepp jag ville använda. Hur mycket jag än önskade motsatsen tvingades jag en bit in i skrivandet inse att min uppsats aldrig kommer bli hundra procentigt grammatiskt korrekt. Så snart jag insett att sökandet efter språklig perfektion inte var den största prioriteringen släppte prestationsångesten något och det blev enklare att formulera innehållet. Jag upplevde stor nytta av att ha majoriteten av min kurslitteratur på engelska. Att ha en engelsktalande vän som var vänlig att korrekturläsa uppsatsen innan inlämning var också guld värt.

Att kommunicera utan ett gemensamt språk

Under informationsinsamlingen på plats i Uganda stötte jag på andra språkliga problem. De flesta ugandier som arbetar inom service eller offentliga sektorn i Kampala talar bra engelska, de som har läst på universitetet är flytande. Alla officiella dokument är på engelska och det är lätt att ta sig fram tack vare den internationella skyltningen. När jag skulle intervjua utbildade kvinnor på landsbygden behövde jag däremot använda mig av tolk. Att hitta en tolk var i mitt fall enkelt eftersom jag sedan tidigare hade flera vänner i stan som kunde sätta mig i kontakt med sina universitetsutbildade men arbetslösa kompisar från området. Tack vare tolken fick jag också hjälp att både identifiera och göra urvalet av kvinnorna jag skulle intervjua. Hans lokalkännedom sparade mig massor av tid och det faktum att han själv hade skrivit uppsatser på universitetet gjorde det enklare för mig att förklara exakt vad jag var ute efter.

Väl vid det första intervjutillfället uppstod ändå problem. Trots att han var väl införstådd med syftet till intervjun var det svårt att behålla kontrollen över intervjun. Efter att jag ställt en enkel fråga följde flera meningsutbyten mellan tolken och informanten innan han slutligen sammanfattade svaret för mig i en enda mening. Jag blev orolig att jag missade information i deras samtal när det stod klart att han sammanfattade deras svar istället för att översätta dem. Jag förklarade för honom att jag vill veta exakt vad de svarade, inte bara kärnan av deras kommunikation. Vi tvingades göra två testintervjuer innan jag kände att vi hade hittat en bra balans i intervjumetoden. Efter transkriberingen av intervjuerna valde jag ändå att be min vän lyssna på inspelningen och jämföra med översättningen på de frågor där jag ansåg att tolkens svar var betydligt kortare än informantens.

Att komma i otid

Då mina tidigare erfarenheter från Afrika har varit under omständigheter med mindre tidspress har jag aldrig nämnvärt lidit av den annorlunda synen på tidspassning. Denna gång var situationen annorlunda eftersom jag kom direkt ifrån mitt kalenderbaserade liv i Stockholm till ett än tajtare schemalagt uppsats projekt i Uganda. Att tolken ställde in intervjuer med kort varsel och att informanter inte dök upp till våra bokade möten ledde snabbt till en enorm frustration och stress. Jag insåg också att det ibland var jag som blev tre timmar sen till ett möte på grund av att bussen jag reste med valde att ta en omväg eller gick sönder på vägen. Att följa upp mötesbokningar med telefonsamtal veckan innan, dagen innan och timmen innan fungerade till viss del men i slutändan tvingades jag inse att de yttre faktorerna var överväldigande och det var jag som behövde förändra min inställning och arbetssätt.

Jag förändrade min planering genom att avsätta en extra vecka i slutet för att "fixa saker som av någon anledning misslyckats". Jag gjorde det också till en vana att alltid bära med mig en kursbok. Om jag av någon anledning blev sittandes i ett väntrum eller på en busshållplats i några timmar kunde jag därmed undvika att känna att jag "kastat bort tid".

Att utnyttja en annan människa

Både under och efter mitt fältarbete slogs jag av den obekväma känslan att jag utnyttjade människor för min egen vinning (i.e för att genomföra min uppsats och få ett bra slutbetyg). "Här kommer jag utbildade rika människor utan förvarning för att stjäla tid från er fattiga samtidigt som jag tvingar er att svara på intima frågor som jag själv hade blivit generad av att svara på." Det hjälpte lite när jag intalade mig själv att min studie i det långa loppet ska bidra

till ökad kunskap och förbättrade villkor för fattiga kvinnor likt de jag intervjuade. Trots detta samt tolkens försäkran om att alla informanter ställde upp frivilligt kändes intervjuerna stundvis som som en ren och skär våldtäkt. Jag ville ge något tillbaka till dem som ställde upp med jag kände mig inte bekväm med att betala kvinnorna för deras deltagande, trots att två av kvinnorna frågade mig rakt ut om jag kunde ge dem kontanter. Eftersom de flesta var analfabeter kunde jag heller inte erbjuda dem att få läsa uppsatsen när den var klar. Vid något tillfälle bjöd vi på kakor, kex och läsk under intervjun men det ledde bara till att informanterna blev ofokuserade på intervjun.

Min överenskommelse med tolken (en mindre summa pengar, transportkostnader och mat de dagar vi arbetade tillsammans) fungerade väldigt bra med jag lyckades aldrig bli nöjd med ett sätt att tacka kvinnorna för deras deltagande. Jag önskar jag hade hittat ett sätt att visa min uppskattning utan att köpa deras information. Eftersom jag inte är helnöjd med mitt agerande rekommenderar jag nu istället andra att tänka igenom dessa frågor i ett tidigare skede för att försäkra sig om att alla inblandade är medvetna om vilka överenskommelser som gäller.

Att hålla humöret uppe

Klyshigt nog är mitt bästa tips att hitta ett sätt att hålla humöret uppe när omständigheterna lockar till frustration, ilska och stress. Lika arg som jag var när jag missade en intervju på grund av en tre timmar försenad buss, är jag nu efteråt glad över alla upplevelser mitt uppsatsskrivande gav mig. Trots att jag fördjupade min kunskap inom ämnet för min uppsats är det ett faktum att mina största lärdomar faller inom ramen för tålamod, positivt tänkande, tålamod och tålamod...

Med gott självförtroende och en enorm trygghet lämnade jag kurslokalen i Uppsala efter den obligatoriska MFS förberedelse kursen. I två dagar hade vi diskuterat huruvida det var en bra idé att gå ensam på kvällen i den afrikanska landsbygden, äta malaria profylax och borsta tänderna med kranvatten. Eftersom jag både bött och rest runt i Afrika tidigare tillät jag mig själv att raljera över kursinnehållet. "Det här har jag ju gjort förut", tänkte jag lugnt medan streckgubbarna i mitt anteckningsblock fyllde allt fler sidor under kursens gång. Min resa till Uganda och min C-uppsats kändes som en enkel match.

Bara några veckor senare skulle jag tvingas inse hur fel jag haft. En C-uppsats i sig själv är ingen enkel match och desto fler blev blir utmaningarna när jag tvingades inse hur mycket en ny och annorlunda miljö kan påverka ens uppsatsskrivande. Nedan listar jag mina största utmaningar samt några rader om hur jag valde att lösa problemen som uppkom.

Att skriva på sitt andraspråk

Bara det faktum att skriva en uppsats på engelska var utmanande för mig eftersom jag var van vid de akademiska och ämnesspecifika uttrycken på svenska. Att skriva på sitt andraspråk är tidskrävande och ledde flera gånger till frustration när ordböckerna inte var tillräckliga för att översätta de begrepp jag ville använda. Hur mycket jag än önskade motsatsen tvingades jag en

bit in i skrivandet inse att min uppsats aldrig kommer bli hundra procentigt grammatiskt korrekt. Så snart jag insett att sökandet efter språklig perfektion inte var den största prioriteringen släppte prestationsångesten något och det blev enklare att formulera innehållet. Jag upplevde stor nytta av att ha majoriteten av min kurslitteratur på engelska. Att ha en engelsktalande vän som var vänlig att korrekturläsa uppsatsen innan inlämning var också guld värt.

Att kommunicera utan ett gemensamt språk

Under informationsinsamlingen på plats i Uganda stötte jag på andra språkliga problem. De flesta ugandier som arbetar inom service eller offentliga sektorn i Kampala talar bra engelska, de som har läst på universitetet är flytande. Alla officiella dokument är på engelska och det är lätt att ta sig fram tack vare den internationella skyltningen. När jag skulle intervjua utbildade kvinnor på landsbygden behövde jag däremot använda mig av tolk. Att hitta en tolk var i mitt fall enkelt eftersom jag sedan tidigare hade flera vänner i stan som kunde sätta mig i kontakt med sina universitetsutbildade men arbetslösa kompisar från området. Tack vare tolken fick jag också hjälp att både identifiera och göra urvalet av kvinnorna jag skulle intervjua. Hans lokalkännedom sparade mig massor av tid och det faktum att han själv hade skrivit uppsatser på universitetet gjorde det enklare för mig att förklara exakt vad jag var ute efter.

Väl vid det första intervjutillfället uppstod ändå problem. Trots att han var väl införstådd med syftet till intervjun var det svårt att behålla kontrollen över intervjun. Efter att jag ställt en enkel fråga följde flera meningsutbyten mellan tolken och informanten innan han slutligen sammanfattade svaret för mig i en enda mening. Jag blev orolig att jag missade information i deras samtal när det stod klart att han sammanfattade deras svar istället för att översätta dem. Jag förklarade för honom att jag vill veta exakt vad de svarade, inte bara kärnan av deras kommunikation. Vi tvingades göra två testintervjuer innan jag kände att vi hade hittat en bra balans i intervjumetoden. Efter transkriberingen av intervjuerna valde jag ändå att be min vän lyssna på inspelningen och jämföra med översättningen på de frågor där jag ansåg att tolkens svar var betydligt kortare än informantens.

Att komma i otid

Då mina tidigare erfarenheter från Afrika har varit under omständigheter med mindre tidspress har jag aldrig nämnvärt lidit av den annorlunda synen på tidspassning. Denna gång var situationen annorlunda eftersom jag kom direkt ifrån mitt kalenderbaserade liv i Stockholm till ett än tajtare schemalagt uppsats projekt i Uganda. Att tolken ställde in intervjuer med kort varsel och att informanter inte dök upp till våra bokade möten ledde snabbt till en enorm frustration och stress. Jag insåg också att det ibland var jag som blev tre timmar sen till ett möte på grund av att bussen jag reste med valde att ta en omväg eller gick sönder på vägen. Att följa upp mötesbokningar med telefonsamtal veckan innan, dagen innan och timmen innan fungerade till viss del men i slutändan tvingades jag inse att de yttre faktorerna var överväldigande och det var jag som behövde förändra min inställning och arbetssätt.

Jag förändrade min planering genom att avsätta en extra vecka i slutet för att "fixa saker som av någon anledning misslyckats". Jag gjorde det också till en vana att alltid bära med mig en kursbok. Om jag av någon anledning blev sittandes i ett väntrum eller på en busshållplats i

några timmar kunde jag därmed undvika att känna att jag "kastat bort tid".

Att utnyttja en annan människa

Både under och efter mitt fältarbete slogs jag av den obekväma känslan att jag utnyttjade människor för min egen vinning (i.e för att genomföra min uppsats och få ett bra slutbetyg). "Här kommer jag utbildade rika människa utan förvarning för att stjäla tid från er fattiga samtidigt som jag tvingar er att svara på intima frågor som jag själv hade blivit generad av att svara på." Det hjälpte lite när jag intalade mig själv att min studie i det långa loppet ska bidra till ökad kunskap och förbättrade villkor för fattiga kvinnor likt de jag intervjuade. Trots detta samt tolkens försäkran om att alla informanter ställde upp frivilligt kändes intervjuerna stundvis som som en ren och skär våldtäkt. Jag ville ge något tillbaka till dem som ställde upp med jag kände mig inte bekväm med att betala kvinnorna för deras deltagande, trots att två av kvinnorna frågade mig rakt ut om jag kunde ge dem kontanter. Eftersom de flesta var analfabeter kunde jag heller inte erbjuda dem att få läsa uppsatsen när den var klar. Vid något tillfälle bjöd vi på kakor, kex och läsk under intervjun men det ledde bara till att informanterna blev ofokuserade på intervjun.

Min överenskommelse med tolken (en mindre summa pengar, transportkostnader och mat de dagar vi arbetade tillsammans) fungerade väldigt bra med jag lyckades aldrig bli nöjd med ett sätt att tacka kvinnorna för deras deltagande. Jag önskar jag hade hittat ett sätt att visa min uppskattning utan att köpa deras information. Eftersom jag inte är helnöjd med mitt agerande rekommenderar jag nu istället andra att tänka igenom dessa frågor i ett tidigare skede för att försäkra sig om att alla inblandade är medvetna om vilka överenskommelser som gäller.

Att hålla humöret uppe

Klyshigt nog är mitt bästa tips att hitta ett sätt att hålla humöret uppe när omständigheterna lockar till frustration, ilska och stress. Lika arg som jag var när jag missade en intervju på grund av en tre timmar försenad buss, är jag nu efteråt glad över alla upplevelser mitt uppsatsskrivande gav mig. Trots att jag fördjupade min kunskap inom ämnet för min uppsats är det ett faktum att mina största lärdomar faller inom ramen för tålamod, positivt tänkande, tålamod och tålamod...